

PHÁT TRIỂN ĐỐI TƯỢNG THAM GIA BẢO HIỂM XÃ HỘI TỰ NGUYỆN TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN PHÚ LƯƠNG, TỈNH THÁI NGUYÊN

Nguyễn Thị Thúy Linh

Tóm tắt

Bảo hiểm xã hội là một bộ phận cấu thành và là bộ phận quan trọng nhất trong hệ thống chính sách an sinh xã hội của mỗi quốc gia. Đặc biệt, sự ra đời của chế độ Bảo hiểm xã hội tự nguyện đã tạo điều kiện cho tất cả những người lao động đều có cơ hội được tiếp cận với hệ thống Bảo hiểm xã hội, góp phần hướng tới mục tiêu Bảo hiểm xã hội toàn dân. Tại huyện Phú Lương, Bảo hiểm xã hội tự nguyện đã được triển khai sâu rộng trên địa bàn toàn huyện và đã đạt được một số kết quả tích cực, số lượng người tham gia Bảo hiểm xã hội tự nguyện liên tục tăng qua các năm. Tuy nhiên, công tác phát triển đối tượng tham gia Bảo hiểm xã hội tự nguyện vẫn còn nhiều tồn tại, hạn chế nhất định. Bài báo đánh giá thực trạng công tác phát triển đối tượng tham gia Bảo hiểm xã hội tự nguyện trên địa bàn huyện Phú Lương trong giai đoạn 2018 - 2020, từ đó đề xuất các giải pháp nhằm phát triển hơn nữa đối tượng tham gia Bảo hiểm xã hội tự nguyện trên địa bàn huyện Phú Lương trong giai đoạn 2021 - 2025.

Từ khóa: Bảo hiểm xã hội, tự nguyện, đối tượng tham gia, người lao động, Phú Lương.

DEVELOPING THE NUMBER OF PARTICIPANTS OF VOLUNTARY SOCIAL INSURANCE IN PHU LUONG DISTRICT, THAI NGUYEN PROVINCE

Abstract

Social insurance (SI) is an integral part and the most important part of the social security policy system of each State. In particular, voluntary social insurance (VSI) has created conditions for all employees to have the opportunity to get access to the social insurance system, contributing to reaching the goal of universal SI. In Phu Luong district, VSI has been widely deployed in the whole district and achieved some positive results, the number of participants of VSI has increased continuously over the years. However, the development of the number of participants in VSI still has many shortcomings. The article focuses on evaluating the results of the implementation of the development of participants in VSI in Phu Luong district in the period of 2018 - 2020, then proposing solutions to further developing participants in VSI in Phu Luong district in the period of 2021 - 2025.

Keywords: Social insurance, voluntary, participant, employee, Phu Luong.

JEL classification: I; I13; I31

1. Đặt vấn đề

Trong hệ thống an sinh xã hội thì chính sách Bảo hiểm xã hội (BHXH) giữ vai trò trụ cột, bền vững nhất, góp phần phát triển kinh tế - xã hội (KT-XH) của đất nước. Trong đó, BHXH tự nguyện là loại hình bảo hiểm do người lao động (NLĐ) tự nguyện tham gia, được lựa chọn mức đóng và phương thức đóng phù hợp với thu nhập của bản thân để hưởng các chế độ theo quy định. Sự ra đời của loại hình BHXH tự nguyện cũng như việc vận dụng nó vào thực tiễn ở nước ta trong những năm qua được xem là một trong những chính sách ưu việt và đầy tính nhân văn cho NLĐ tự do làm việc ở khu vực kinh tế phi chính thức. Qua nhiều năm triển khai và thực hiện, huyện Phú Lương đã đạt được những thành tựu nhất định trong việc phát triển đối tượng tham gia BHXH tự nguyện. Tuy nhiên, kết quả tham gia BHXH tự nguyện của NLĐ vẫn còn chưa tương xứng với tiềm năng phát triển. Đối tượng thuộc diện tham gia BHXH tự nguyện tại huyện Phú Lương rất cao nhưng mức độ bao phủ BHXH tự nguyện trên địa bàn huyện Phú Lương vẫn rất thấp, chỉ chiếm

1,53% trong tổng số người thuộc diện tham gia BHXH tự nguyện. Do đó, việc nghiên cứu thực trạng phát triển đối tượng tham gia BHXH tự nguyện trên địa bàn huyện Phú Lương là rất cần thiết, để từ đó đề xuất các giải pháp giúp huyện Phú Lương có thể phát triển hơn nữa đối tượng tham gia BHXH tự nguyện trên địa bàn huyện.

2. Tổng quan tài liệu nghiên cứu

Phát triển đối tượng tham gia BHXH tự nguyện là một đề tài không mới nhưng nhận được nhiều sự quan tâm và được nhiều tác giả nghiên cứu ở các góc độ khác nhau như:

Bùi Sỹ Lợi (2019) với báo cáo tổng hợp: “Nghiên cứu các giải pháp mở rộng diện bao phủ BHXH đối với lao động khu vực phi chính thức tại Việt Nam”. Đây là báo cáo khá chi tiết và đầy đủ về thực trạng chính sách BHXH tự nguyện và tổ chức thực hiện chính sách BHXH đối với lao động khu vực phi chính thức thời gian vừa qua. Tác giả cũng đã đề xuất một số giải pháp và khuyến nghị cụ thể đối với các cơ quan liên quan để hoàn thiện chính sách BHXH tự nguyện và tổ chức thực hiện chính sách BHXH [4].

Nguyễn Khắc Miến (2020) với luận văn thạc sĩ: “*Phát triển BHXH tự nguyện trên địa bàn thị xã Phổ Yên, tỉnh Thái Nguyên*”. Với việc sử dụng cả thông tin sơ cấp và thứ cấp để phục vụ cho việc phân tích, tác giả đã đánh giá tương đối đầy đủ và toàn diện thực trạng phát triển BHXH tự nguyện trên địa bàn thị xã Phổ Yên. Từ đó, đề xuất một số giải pháp nhằm phát triển BHXH tự nguyện trên địa bàn thị xã Phổ Yên trong thời gian tới [5].

Nguyễn Công Dũng (2018) với luận văn thạc sĩ: “*Phát triển đối tượng tham gia BHXH tự nguyện trên địa bàn thành phố Sông Công, tỉnh Thái Nguyên*”. Luận văn đã tập trung phân tích, đánh giá thực trạng và chỉ ra các yếu tố ảnh hưởng tới việc phát triển đối tượng tham gia BHXH tự nguyện trên địa bàn thành phố Sông Công. Trên cơ sở đó, đề xuất một số giải pháp nhằm phát triển đối tượng tham gia BHXH tự nguyện trên địa bàn thị xã trong thời gian tới [3].

Các công trình nghiên cứu trên đã góp phần hệ thống hóa lý luận, phân tích những vấn đề chung của công tác phát triển BHXH tự nguyện tại Việt Nam nói chung và một số địa phương nói riêng. Tuy nhiên, chưa có công trình nào nghiên cứu về phát triển đối tượng tham gia BHXH tự nguyện trên địa bàn huyện Phú Lương, trong khi đây là địa phương có tỷ lệ bao phủ BHXH tự nguyện tương đối thấp. Vì vậy, đây vẫn là nội dung còn khuyết thiếu và cần được bàn luận nghiên cứu.

3. Phương pháp nghiên cứu

3.1 Phương pháp thu thập thông tin

Bài viết sử dụng nguồn thông tin thứ cấp về đối tượng tham gia BHXH tự nguyện trên địa bàn

Bảng 1: Số lượng người tham gia và mức độ bao phủ BHXH tự nguyện trên địa bàn huyện Phú Lương

Nội dung	ĐVT	Năm 2018	Năm 2019	Năm 2020	Tốc độ tăng trưởng (%)		
					2019/2018	2020/2019	BQ 2018-2020
Số người trong độ tuổi lao động toàn huyện	Người	72.643	73.219	74.417	0,79	1,64	1,21
Thuộc diện tham gia BHXH tự nguyện	Người	67.007	67.670	68.299	0,99	0,93	0,96
Tham gia BHXH tự nguyện	Người	758	891	1.045	17,55	17,28	17,41
Mức độ bao phủ BHXH tự nguyện so với lực lượng lao động	%	1,04	1,22	1,40	17,31	14,75	16,02
Mức độ bao phủ BHXH tự nguyện so với số người thuộc diện tham gia BHXH tự nguyện	%	1,13	1,32	1,53	16,81	15,91	16,36

Nguồn: BHXH huyện Phú Lương

Trong giai đoạn từ năm 2018 - 2020 số người tham gia BHXH tự nguyện trên địa bàn huyện biến động tăng, năm sau cao hơn năm trước. Đến năm 2020, số lượng người tham gia BHXH tự nguyện đã đạt 1.045 người. Tốc độ tăng trưởng bình quân cả giai đoạn đạt 17,41%.

huyện Phú Lương, được thu thập chủ yếu từ cơ quan BHXH huyện Phú Lương. Ngoài ra, tác giả còn tham khảo thông tin từ các nguồn khác như: các văn bản pháp quy quy định về BHXH tự nguyện, một số công trình khoa học đã được công bố. Trên cơ sở đó, tác giả tổng hợp số liệu cần thiết phục vụ quá trình nghiên cứu.

3.2 Phương pháp phân tích

Từ những thông tin thứ cấp thu thập được, tác giả sử dụng phương pháp nghiên cứu thống kê mô tả, so sánh kết hợp với sử dụng biểu đồ để phân tích thực trạng phát triển đối tượng tham gia BHXH tự nguyện trên địa bàn huyện Phú Lương, trên cơ sở đó đánh giá, so sánh nhằm đưa ra những kết luận về hoạt động phát triển đối tượng tham gia BHXH tự nguyện trên địa bàn huyện.

4. Kết quả nghiên cứu

4.1 Thực trạng phát triển đối tượng tham gia BHXH tự nguyện trên địa bàn huyện Phú Lương

4.1.1 Phát triển về số lượng và mức độ bao phủ

Với tính ưu việt và tính nhân văn của chính sách BHXH tự nguyện, trong những năm qua, BHXH huyện Phú Lương đã tích cực triển khai các giải pháp nhằm phát triển đối tượng tham gia BHXH tự nguyện trên địa bàn huyện và đã đạt được một số kết quả nhất định. Số liệu về tình hình phát triển số lượng người tham gia và quy mô bao phủ BHXH tự nguyện trên địa bàn huyện Phú Lương giai đoạn 2018 – 2020 được thể hiện qua bảng 1 dưới đây:

Về mức độ bao phủ BHXH tự nguyện, trong giai đoạn 2018 – 2020, mức độ bao phủ BHXH tự nguyện có sự tăng lên qua các năm, tuy nhiên vẫn còn khá thấp. Mức độ bao phủ BHXH tự nguyện so với lực lượng lao động chỉ nằm trong khoảng 1,04% – 1,40%, mức độ bao phủ BHXH tự nguyện

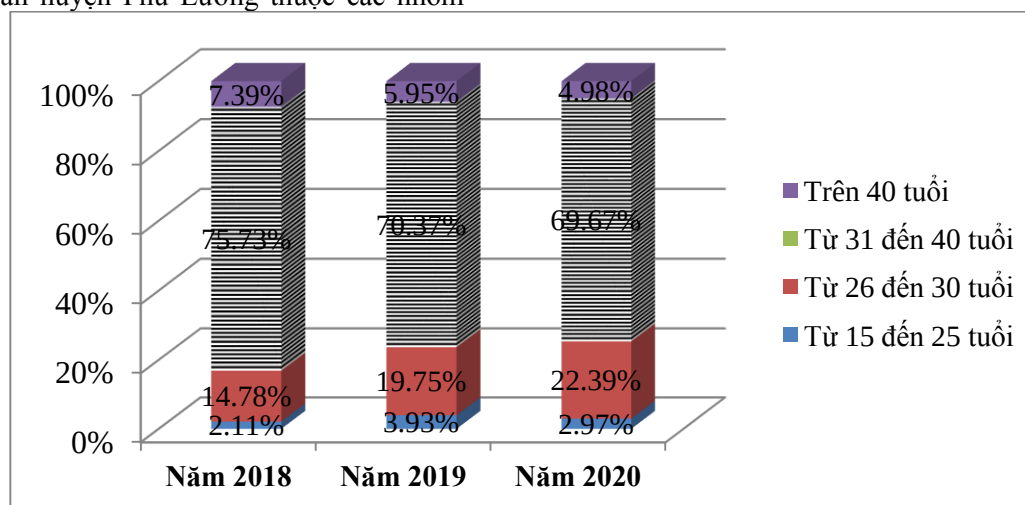
so với số người thuộc diện tham gia BHXH tự nguyện chỉ đạt khoảng 1,13% – 1,53% [1].

4.1.2 Phát triển về cơ cấu đối tượng tham gia

a. Cơ cấu đối tượng tham gia theo độ tuổi

Các đối tượng tham gia BHXH tự nguyện trên địa bàn huyện Phú Lương thuộc các nhóm

tuổi khác nhau. Số liệu cụ thể về cơ cấu đối tượng tham gia BHXH tự nguyện trên địa bàn huyện Phú Lương theo độ tuổi được thể hiện qua biểu đồ 1 như sau:

Biểu đồ 1: Cơ cấu đối tượng tham gia BHXH tự nguyện trên địa bàn huyện Phú Lương theo độ tuổi

Nguồn: BHXH huyện Phú Lương

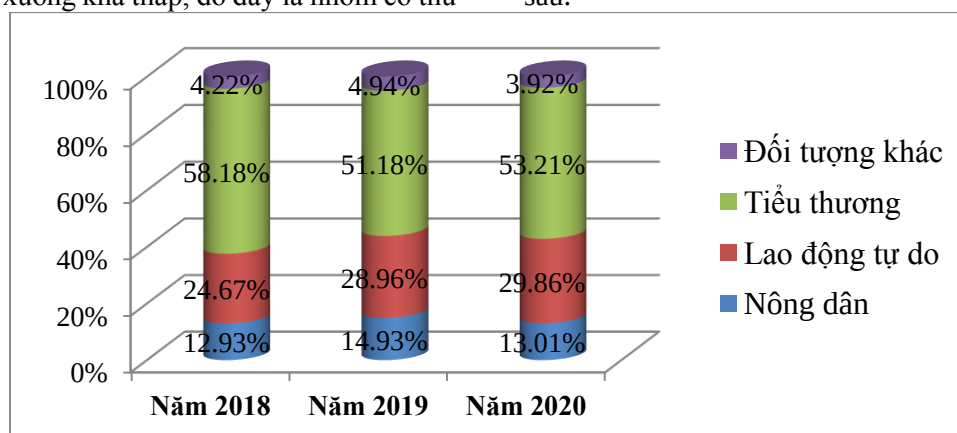
Nhóm người tham gia BHXH tự nguyện chiếm tỷ trọng cao nhất là nhóm trong độ tuổi từ 31 đến 40 tuổi, xấp xỉ chiếm 70%. Đây là nhóm có kinh nghiệm sống khá lớn, đã tích lũy được một phần tài chính và thấy được việc tham gia BHXH tự nguyện là rất cần thiết. Đặc biệt, theo quy định của pháp luật hiện hành về điều kiện hưởng lương hưu, các cá nhân thuộc nhóm tuổi này nếu như không kịp tham gia BHXH tự nguyện thì những người từ 36 tuổi trở lên đối với nữ và từ 41 tuổi trở lên đối với nam sẽ không đủ điều kiện 20 năm tham gia BHXH tự nguyện để được hưởng lương hưu [6].

Nhóm người tham gia BHXH tự nguyện từ 30 tuổi trở xuống khá thấp, do đây là nhóm có thu

nhập chưa ổn định và còn nhiều thời gian để tham gia. Nhóm người trong độ tuổi từ 41 tuổi trở lên chỉ chiếm tỷ trọng rất nhỏ, đây chủ yếu là những người đã tham gia BHXH bắt buộc nhưng chưa đủ thời gian được hưởng lương hưu. Do đó, họ tiếp tục tham gia BHXH tự nguyện để đủ điều kiện được hưởng lương hưu theo quy định.

b. Cơ cấu đối tượng tham gia theo ngành nghề

Các đối tượng tham gia BHXH tự nguyện trên địa bàn huyện Phú Lương thuộc các nhóm ngành nghề khác nhau. Cơ cấu đối tượng tham gia BHXH tự nguyện trên địa bàn huyện Phú Lương theo ngành nghề được thể hiện qua biểu đồ 2 như sau:

Biểu đồ 2: Cơ cấu đối tượng tham gia BHXH tự nguyện trên địa bàn huyện Phú Lương theo ngành nghề

Nguồn: BHXH huyện Phú Lương

Đối tượng tham gia BHXH tự nguyện trên địa bàn huyện Phú Lương chủ yếu là tiểu thương, chiếm đến hơn 50% tổng số người tham gia. Tiếp theo là nhóm đối tượng lao động tự do (hơn 20%), còn lại là nông dân và các đối tượng khác chỉ chiếm tỷ trọng rất nhỏ. Sở dĩ nhóm đối tượng là tiểu thương chiếm tỷ trọng cao trong tổng số người tham gia vì đây là nhóm người có thu nhập tương đối cao, có điều kiện tham gia hơn các đối tượng khác nên họ muốn tham gia BHXH tự nguyện để được hưởng chế độ hưu trí khi về già. Còn lại các đối tượng là lao động tự do, nông dân, đối tượng khác do công việc và thu nhập không ổn

định, trình độ dân trí không cao nên đã hạn chế khả năng tham gia BHXH tự nguyện [1].

c. Cơ cấu đối tượng tham gia theo phương thức đóng

Theo quy định hiện nay, người tham gia BHXH tự nguyện có thể lựa chọn phương thức đóng hàng tháng, đóng 3 tháng 1 lần, đóng 6 tháng 1 lần, đóng 12 tháng 1 lần, đóng 1 lần cho nhiều năm sau (không quá 5 năm) hoặc đóng 1 lần cho những năm còn thiếu (đối với người đã đủ điều kiện về tuổi để hưởng lương hưu). Căn cứ vào thu nhập hàng tháng và điều kiện về thời gian, công việc mà mỗi người lựa chọn phương thức đóng BHXH tự nguyện khác nhau [2].

Bảng 2: Cơ cấu đối tượng tham gia BHXH tự nguyện theo phương thức đóng trên địa bàn huyện Phú Lương

Nội dung	2018		2019		2020		Tăng trưởng BQ 2018 – 2020
	Số lượng	Tỷ trọng	Số lượng	Tỷ trọng	Số lượng	Tỷ trọng	
	(Người)	(%)	(Người)	(%)	(Người)	(%)	
Đóng hàng tháng	485	63,98	526	59,03	554	53,01	6,88
Đóng 3 tháng 1 lần	114	15,04	163	18,29	235	23,25	43,58
Đóng 6 tháng 1 lần	91	12,01	131	14,70	168	16,08	35,87
Đóng 12 tháng 1 lần	53	6,99	55	6,17	65	6,22	10,74
Đóng 1 lần cho nhiều năm sau (không quá 5 năm)	15	1,98	9	1,01	21	1,24	18,32
Đóng một lần cho những năm còn thiếu (đối với người đã đủ điều kiện về tuổi để hưởng lương hưu)	4	0,53	7	0,79	2	0,19	(29,29)
Tổng số người tham gia	758	100,00	891	100,00	1.045	100,00	17,41

Nguồn: BHXH huyện Phú Lương

Số liệu bảng 2 cho thấy, đa số những người tham gia BHXH tự nguyện trên địa bàn huyện Phú Lương lựa chọn phương thức đóng hàng tháng. Tỷ trọng số người lựa chọn phương thức đóng này các năm 2018, 2019, 2020 lần lượt là 63,98%, 59,03% và 53,01%. Tuy nhiên cũng có thể thấy, số người lựa chọn phương thức đóng này mặc dù tăng qua các năm nhưng tỷ trọng đang có xu hướng giảm dần. Ngược lại, tỷ trọng số người lựa chọn phương thức đóng 3 tháng và 6 tháng 1 lần đang có xu hướng tăng lên qua các năm. Điều này cho thấy cùng với sự phát triển KT-XH của địa phương, thu nhập của người dân dần được tăng lên, do đó họ có thể cân đối chi tiêu và dành ra một khoản thu nhập để đóng luôn 3 tháng hoặc 6 tháng phí BHXH tự nguyện, giảm bớt thời gian đi lại cho người tham gia, đồng thời tạo điều kiện thuận lợi cho cơ quan BHXH huyện trong việc cân đối thu chi quỹ BHXH. Số lượng người lựa chọn các phương thức đóng còn lại là rất ít.

Trong các phương thức đóng, số người lựa chọn phương thức đóng 3 tháng 1 lần có tốc độ tăng trưởng cao nhất, bình quân cả giai đoạn 2018 – 2020 là 43,58%, tiếp đến là phương thức đóng 6 tháng 1 lần có tốc độ tăng trưởng bình quân là 35,87%, các phương thức đóng còn lại có tốc độ tăng trưởng thấp hơn. Điều này cho thấy thu nhập của người dân đang dần được nâng lên [1].

d. Cơ cấu đối tượng tham gia theo mức đóng

Theo chính sách BHXH tự nguyện hiện nay, người tham gia BHXH tự nguyện được lựa chọn mức thu nhập làm căn cứ đóng phù hợp với khả năng của mình (thấp nhất bằng mức chuẩn hộ nghèo của khu vực nông thôn theo quy định của Thủ tướng Chính phủ và cao nhất bằng 20 lần mức lương cơ sở tại thời điểm đóng). Mức đóng BHXH tự nguyện hàng tháng được xác định bằng 22% mức thu nhập làm căn cứ đóng [2]. Việc tham gia BHXH tự nguyện thực tế tại huyện Phú Lương giai đoạn 2018-2020 theo các mức đóng được tổng hợp tại bảng 3 như sau:

Bảng 3: Cơ cấu đối tượng tham gia BHXH tự nguyện trên địa bàn huyện Phú Lương theo mức đóng

Mức thu nhập làm căn cứ đóng (Tr.đ/tháng)	Mức phí đóng (Tr.đ/tháng) (Chưa tính giảm trừ)	Năm 2018		Năm 2019		Năm 2020		Tăng trưởng BQ 2018 – 2020 (%)
		Số lượng (Người)	Tỷ trọng (%)	Số lượng (Người)	Tỷ trọng (%)	Số lượng (Người)	Tỷ trọng (%)	
0,70 - 2,00	0,154 - 0,440	30	3,96	27	3,03	22	2,11	(14,37)
2,05 – 3,00	0,451 - 0,660	267	35,22	287	32,21	321	30,72	9,65
3,05 - 4,00	0,671 - 0,880	303	39,97	392	44,00	479	45,84	25,73
4,05 – 5,00	0,891 – 1,100	97	12,80	114	12,79	134	12,82	17,53
5,05 – 6,00	1,111 – 1,320	45	5,94	53	5,95	61	5,84	16,43
Từ 6,05 trở lên	1,331 trở lên	15	1,98	18	2,02	28	2,68	36,63
Tổng số		758	100,00	891	100,00	1.045	100,00	17,41

Nguồn: BHXH huyện Phú Lương

Có thể thấy, do thu nhập thấp và không ổn định nên đa số những người tham gia BHXH tự nguyện trên địa bàn huyện Phú Lương chỉ lựa chọn mức thu nhập làm căn cứ đóng ở mức 4 triệu đồng trở xuống. Cụ thể, mức thu nhập làm căn cứ đóng trong khoảng từ 3,050 – 4,00 triệu đồng/tháng là mức được lựa chọn nhiều nhất, chiếm đến 45,84% năm 2020. Với mức thu nhập này, người tham gia sẽ đóng mức phí trong khoảng từ 671 – 880 nghìn đồng/tháng (chưa tính giảm trừ do Nhà nước hỗ trợ). Mức thu nhập từ 2,05 đến 3,00 triệu đồng/tháng cũng là mức được nhiều người tham gia BHXH tự nguyện trên địa bàn huyện Phú Lương lựa chọn, chiếm hơn 30% số người tham gia lựa chọn. Với những mức thu nhập được lựa chọn làm căn cứ đóng như trên, mức phí đóng là phù hợp với các đối tượng tham gia. Ngoài ra, cũng có một số người tham gia lựa chọn mức thu nhập từ 4,05 triệu đồng/tháng trở lên làm căn cứ đóng, tuy nhiên số người lựa chọn mức thu nhập này là không nhiều do mức phí đóng BHXH tự nguyện hàng tháng tương đối cao [1].

Trong giai đoạn 2018 – 2020, số người lựa chọn mức thu nhập làm căn cứ đóng từ 6,05 triệu đồng/tháng trở lên có tốc độ tăng trưởng bình quân cao nhất, đạt 36,63%. Tiếp theo là mức thu nhập làm căn cứ đóng từ 3,05 – 4,00 triệu đồng/tháng có tốc độ tăng trưởng về số người lựa chọn mức thu nhập này cao thứ hai, đạt 25,73%. Đặc biệt, số người lựa chọn mức thu nhập làm căn cứ đóng từ 0,70 – 2,00 triệu đồng/tháng có tốc độ tăng trưởng âm, bình quân là -14,37%. Điều này một lần nữa cho thấy thu nhập của người dân huyện Phú Lương đang ngày càng tăng lên.

4.2 Đánh giá công tác phát triển đối tượng tham gia BHXH tự nguyện trên địa bàn huyện Phú Lương

4.2.1 Những kết quả đạt được

Thứ nhất, kết quả triển khai chính sách BHXH tự nguyện trên địa bàn huyện Phú Lương thời gian qua cho thấy số người tham gia liên tục tăng qua các năm. Đặc biệt, năm 2020, việc phát triển BHXH tự nguyện đã phải đối mặt với một thách thức lớn khi dịch COVID-19 bùng phát trên thế giới và tác động trực tiếp tới Việt Nam nói chung, huyện Phú Lương nói riêng, gây thiệt hại nặng nề về KT- XH, thu nhập của người dân giảm sút, nhiều người lâm vào khó khăn. Tuy nhiên, BHXH huyện Phú Lương đã triển khai nhiều giải pháp để duy trì và gia tăng số người tham gia BHXH tự nguyện trên địa bàn huyện.

Thứ hai, mức độ bao phủ BHXH tự nguyện mặc dù còn thấp nhưng đang có xu hướng tăng đều qua các năm. Từ đó góp phần ổn định được cuộc sống cho NLĐ, khắc phục được những khó khăn và rủi ro khi về già.

Thứ ba, với sự đa dạng trong việc lựa chọn phương thức đóng đã giúp người tham gia BHXH tự nguyện có thể lựa chọn cho mình phương thức đóng phù hợp. Trong những năm gần đây, cùng với sự phát triển KT-XH của địa phương, số người lựa chọn phương thức đóng 3 tháng, 6 tháng, 12 tháng 1 lần đang dần tăng lên, từ đó tạo điều kiện thuận lợi cho cơ quan BHXH huyện Phú Lương trong việc cân đối thu chi quỹ BHXH.

4.2.2 Những tồn tại, hạn chế và nguyên nhân

Một là, tính đến hết năm 2020, số người tham gia BHXH tự nguyện trên địa bàn huyện Phú Lương mới chỉ đạt 1.045 người, mức độ bao phủ BHXH tự nguyện so với LLLĐ chỉ đạt

1,40%, mức độ bao phủ BHXH tự nguyện so với số người thuộc diện tham gia BHXH tự nguyện chỉ đạt 1,53%. Sở dĩ, mức độ bao phủ của BHXH tự nguyện trên địa bàn huyện Phú Lương còn thấp do hệ thống mạng lưới đại lý thu BHXH tự nguyện còn hạn chế về số lượng và chất lượng. Số lượng các điểm thu và nhân viên đại lý thu còn ít. Chất lượng đội ngũ nhân viên đại lý thu chưa cao. Bên cạnh đó, công tác tuyên truyền, phổ biến chính sách, pháp luật về BHXH tự nguyện còn chưa được coi trọng và mang lại hiệu quả. Sự phối hợp giữa cơ quan BHXH huyện Phú Lương với các cấp, các ngành chưa chặt chẽ. Ngoài ra, còn do chế độ BHXH tự nguyện hiện nay chưa thực sự hấp dẫn người lao động tham gia vì trong khi BHXH bắt buộc có đến 05 chế độ (hưu trí, tử tuất, ốm đau, thai sản, tai nạn lao động - bệnh nghề nghiệp) thì BHXH tự nguyện chỉ có 02 chế độ (hưu trí và tử tuất), mức độ hỗ trợ của Nhà nước còn thấp,...

Hai là, số người tham gia BHXH tự nguyện trên địa bàn huyện chủ yếu thuộc nhóm tuổi từ 31 đến 40, trong khi số người tham gia thuộc nhóm tuổi trẻ hơn còn khá thấp. Nguyên nhân chủ yếu là do nhận thức của nhóm đối tượng này về vai trò, ý nghĩa của chính sách BHXH tự nguyện chưa cao. Đây cũng là nhóm đối tượng tiềm năng, cần tích cực khai thác trong thời gian tới.

Ba là, do Phú Lương là một huyện miền núi, đời sống nhân dân còn nhiều khó khăn, thu nhập không ổn định nên những người tham gia BHXH tự nguyện chủ yếu lựa chọn mức thu nhập thấp làm căn cứ đóng. Điều này có ảnh hưởng không nhỏ tới khả năng phát triển nguồn thu và khả năng cân đối thu chi của quỹ BHXH.

Bốn là, đối tượng tham gia BHXH tự nguyện trên địa bàn huyện chủ yếu là tiểu thương, còn lại các đối tượng tham gia là lao động tự do, nông dân, đối tượng khác rất thấp do công việc và thu nhập không ổn định, trình độ dân trí của các đối tượng này không cao nên đã hạn chế khả năng tham gia BHXH tự nguyện.

4.3 Giải pháp phát triển đối tượng tham gia BHXH tự nguyện trên địa bàn huyện Phú Lương giai đoạn 2021 - 2025

4.3.1 Đẩy mạnh công tác tuyên truyền, phổ biến chính sách, pháp luật về BHXH tự nguyện

Về nội dung tuyên truyền: cần ngắn gọn, chi tiết, chính xác, dễ hiểu và phù hợp với từng nhóm đối tượng. Bên cạnh đó, cần tập trung tuyên truyền về lợi ích của chính sách BHXH tự nguyện đem lại, làm nổi bật được tính ưu việt của chính sách. Có sự phân tích chuyên sâu các lợi ích đem lại khi

tham gia, có minh họa, so sánh bằng những hình ảnh thực tế và đưa ra bài toán lợi ích khi tham gia.

Về hình thức tuyên truyền: tiếp tục truyền thông qua các phương tiện thông tin đại chúng, tích cực phối hợp với đài truyền thanh, truyền hình huyện thường xuyên tuyên truyền về chính sách BHXH tự nguyện của Nhà nước, đưa ra những con số thống kê về tình hình tham gia BHXH tự nguyện tại các xã, thị trấn. Xây dựng chương trình chuyên đề hỏi, đáp về các thắc mắc của đối tượng tham gia BHXH tự nguyện trên đài truyền thanh, truyền hình địa phương và tăng thời lượng phát sóng, lựa chọn khung giờ phát sóng phù hợp và có những phóng sự về tấm gương điển hình tham gia BHXH tự nguyện.

Ngoài ra, để công tác tuyên truyền, phổ biến chính sách về BHXH tự nguyện đạt hiệu quả cao cần chú trọng đào tạo cho các tuyên truyền viên các kỹ năng, kiến thức cần thiết để việc mang tuyên truyền, vận động thu hút được người nghe, mang lại hiệu quả cao.

4.3.2 Phát triển mạng lưới và đào tạo đại lý thu BHXH tự nguyện

Phối hợp với các hội, đoàn thể để xây dựng đội ngũ đại lý, công tác viên làm công tác BHXH tự nguyện tại các xã, thị trấn đủ mạnh về số lượng và chất lượng để làm công tác tuyên truyền, vận động người dân tham gia. Đặc biệt, đối với những xã, thị trấn có dân cư đông đúc, điều kiện KT-XH phát triển, địa bàn trải rộng, cần xác định số lượng nhân viên đại lý thu phù hợp để có thể đảm bảo hoàn thành khối lượng công việc cần thực hiện. Bên cạnh đó, BHXH huyện Phú Lương cũng cần phải thường xuyên đào tạo, tập huấn để nâng cao trình độ chuyên môn, tập huấn quy trình, nghiệp vụ thu, bồi dưỡng kỹ năng khai thác, vận động thu, tuyên truyền chính sách, pháp luật về BHXH tự nguyện cho đội ngũ đại lý, cộng tác viên. Đồng thời, thực hiện khen thưởng kịp thời đối với những đại lý, cộng tác viên thực hiện tốt nhiệm vụ.

4.3.3 Tăng cường sự phối hợp với các cơ quan, ban ngành, đoàn thể trên địa bàn huyện

Tăng cường sự phối hợp giữa cơ quan BHXH huyện Phú Lương với UBND các xã, thị trấn, các hội, đoàn thể trong việc khảo sát địa bàn, xác định đối tượng tiềm năng để tổ chức hội nghị, đối mới phương pháp tuyên truyền để phát triển đối tượng tham gia. BHXH huyện tăng cường phối hợp với các ban, ngành có liên quan để thống kê và nắm được số lượng người thuộc diện tham gia BHXH tự nguyện trên địa bàn.

Ngoài các giải pháp nêu trên, để phát triển đối tượng tham gia BHXH tự nguyện trên địa bàn, BHXH huyện Phú Lương cần tiếp tục đề xuất,

kiến nghị hoàn thiện hệ thống pháp luật về BHXH để tăng tính hấp dẫn, thuận lợi hơn nữa cho người tham gia như: sửa đổi quy định về điều kiện, về thời gian đóng BHXHTN để được hưởng lương hưu, kết hợp với điều chỉnh cách tính hưởng lương hưu; Quy định điều chỉnh tăng và linh hoạt hơn về sự hỗ trợ của Nhà nước cho người tham gia BHXH tự nguyện để tăng mức độ hấp dẫn, khuyến khích người dân tham gia BHXH tự nguyện,...

5. Kết luận

Với các thông tin thu thập được, kết hợp sử dụng phương pháp nghiên cứu phù hợp, bài viết đã đánh giá thực trạng phát triển đối tượng tham

gia BHXH tự nguyện trên địa bàn huyện Phú Lương giai đoạn 2018 – 2020 trên cơ sở so sánh, phân tích về số lượng người tham gia, mức độ bao phủ, về cơ cấu đối tượng tham gia BHXH tự nguyện trên địa bàn huyện Phú Lương. Từ đó đề xuất một số giải pháp phát triển hơn nữa đối tượng tham gia BHXH tự nguyện trên địa bàn huyện trong giai đoạn 2021 - 2025. Cụ thể, BHXH huyện Phú Lương cần đẩy mạnh công tác tuyên truyền, phổ biến chính sách, pháp luật về BHXH tự nguyện, cần phát triển mạng lưới và đào tạo đại lý thu, đồng thời cần tăng cường sự phối hợp với các cơ quan, ban ngành, đoàn thể ở địa phương.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1]. BHXH huyện Phú Lương. (2018 - 2020). *Báo cáo tổng kết công tác hàng năm*.
- [2]. Chính Phủ. (2015). Nghị định số 134/2015/NĐ - CP ngày 29 tháng 12 năm 2015 của Chính phủ “*Quy định chi tiết một số điều của Luật BHXH về BHXH tự nguyện*”.
- [3]. Nguyễn Công Dũng. (2018). Phát triển đối tượng tham gia BHXH tự nguyện trên địa bàn thành phố Sông Công, tỉnh Thái Nguyên. *Luận văn thạc sĩ Quản trị kinh doanh*, Đại học Kinh tế & QTKD – Đại học Thái Nguyên.
- [4]. Bùi Sỹ Lợi. (2019). *Nghiên cứu các giải pháp mở rộng diện bao phủ BHXH đối với lao động khu vực phi chính thức tại Việt Nam*. Báo cáo tổng hợp, Ủy ban các vấn đề xã hội của Quốc hội.
- [5]. Nguyễn Khắc Miên. (2020). Phát triển BHXH tự nguyện trên địa bàn thị xã Phổ Yên, tỉnh Thái Nguyên. *Luận văn thạc sĩ Quản lý kinh tế*, Đại học Kinh tế & QTKD – Đại học Thái Nguyên.
- [6]. Quốc hội. (2014). *Luật Bảo hiểm xã hội số 58/2014/QH13 được Quốc hội thông qua ngày 20/11/2014*.

Thông tin tác giả:

1. Nguyễn Thị Thúy Linh

- Đơn vị công tác: Trường Đại học Kinh tế & QTKD
- Địa chỉ email: thuylinhtn9x@gmail.com

Ngày nhận bài: 05/03/2021

Ngày nhận bản sửa: 25/03/2021

Ngày duyệt đăng: 30/03/2021